

VROUW IN AFRIKA

DOOR GUIDO BOSTEELS

In het nummer 67 van "Mémoires du Congo" lezen wij een interessante bijdrage over de geringe vrouwelijke aanwezigheid in Congo tijdens de beginperiode van het koloniale tijdperk. Wij sluiten hierbij graag aan met een verwijzing naar een bijzonder lezenswaardig boek: "Kongokorset" dat is gewijd aan de persoon van de jonge Gabrielle Deman die de eerste vrouwelijke bezoeker en ook bewoonster blijkt te zijn geweest die de Congo-Vrijstaat in zijn geheel doorreisde had. De auteur van het werk heet Herlinde Leyssens.

Om te beginnen bij het begin: deze Gabrielle Deman groeide op in het Brussel van 1900 in de schaduw van haar vader, Edmond, een geziene uitgever en boekhandelaar in wiens salons enkel bijzonder select publiek over de vloer kwam: Théo Van Rysselberghe, Maurice Maeterlinck, Léon Spilliaert, om alleen maar de meest vermaarde te vernoemen. Maar het meisje had de ambitie om dit ietwat gesloten milieu te overstijgen: zij werd de enige vrouwelijke studente in de wetenschappen aan de ULB en droomde ervan de wereld te ontdekken. Een beetje avontuur schrikt haar echt niet af.

Een licht ging voor haar op toen op een dag een pronte jonge officier het huis Deman binnenstapte. Die legde uit dat hij door Koning Léopold II belast was om in Congo een stoeterij op te richten en daarbij een boek wou publiceren: *L'élevage du cheval au Congo*. Het hart van de jonge "Gaby" begon al dadelijk sneller te kloppen en de twee werden al snel onafscheidelijk.

Het vervolg laat zich raden: op 2 juni 1904 scheept het pas gehuwde paar te Antwerpen in op de "Anversville" richting Boma. Van daar zal zij als eerste Europese vrouw heel de Congokolonie doorkruisen. Na een oponthoud in Dakar (om paarden op te laden) komt het jonge paar op 15 juli in Boma aan. Het verdere traject is helemaal klassiek en klinkt ons vertrouwd in de oren: via Leopoldstad, Coquilhatstad, Stanleystad, Pontierstad, Kasongo, tot aan het Tanganyikameer. Opvallend is hoe de jonge vrouw zich snel in deze totaal nieuwe, koloniale atmosfeer integreert, zich een opinie vormt... en ook niet spaarzaam is met kritische commentaar over haar landgenoten. In de tweede helft van juli 1905 heeft ze het geluk moeder te worden van een dochttertje, Aline. Een memorabele gebeurtenis is tenslotte nog een bezoek van gouverneur-generaal Wahis.

17 oktober 1907 betekent het einde van het Afrikaanse avontuur: "Afrika drukte

zijn definitieve stempel op mij... Alle flarden en figuren die ik in mij droeg draaiden als een carrousel aan mijn geestesoog voorbij. Na de langste zomer uit mijn leven nam ik mij voor te genieten en te aanvaarden." ■

